

“PANCHADASI-Verses Chapter 1-2”, gedownload van Shiningworld en vertaald naar het Nederlands in de aanloop naar het Seminar met James Swartz op 11, 12 en 13 maart 2016 in Amstelveen.

Heel graag gedeeld met Nederlandstalige Vedanta-gïnteresseerden.

Met dank aan James, ShiningWorld, Hilbrand,

En aan Diederik voor het co-readen.

Wis.

Panchadasi, Inleiding.

Panchadasi, een mooi gestructureerde tekst, is één van Vedanta's prachtigste geschriften en een verplichte handleiding voor alle ernstige zoekers. Het is één van James' persoonlijke favorieten. Waarom en hoe non-duale realiteit als dualiteit verschijnt – en wat we daaraan kunnen doen – is de essentie van Vedanta en het hoofd thema van deze wondermooie analyse van bestaan/bewustzijn uit de veertiende eeuw.

De fundamentele verwarring tussen deze twee standpunten – dualiteit en non-dualiteit, het echte en het schijnbaar echte – maakt een onderricht noodzakelijk dat de natuur onderzoekt van de eeuwige principes van de realiteit: puur bewustzijn, materie en de schepping van materie, bestaan en zijn relatie met bewustzijn, ervaring en kennis, ervaringsgerichte en niet-ervaringsgerichte gelukzaligheid, de bewuste wezens die de materiële wereld bewonen, hun bewuste en onbewuste psychologie, hun relatie met zichzelf en met elkaar, hun ongelooflijk verlangen naar vrijheid, de aard van afhankelijkheid van objecten, de beperkingen van hun door God-gegeven methode voor kennis, de behoefte aan een onpersoonlijke analyse van de aard van de realiteit en een systematische methode om vrijheid te verkrijgen, en hoe vrijheid er uitziet zowel vanuit onpersoonlijk bewustzijn als vanuit het individu.

PANCHADASI

SRI VIDYARANYA SWAMI

HET ZELF ONDERSCHIEDEN VAN OBJECTEN

1. Gegroet, lotusvoeten van mijn Goeroe Sri Shankarananda die Zelf-Onwetendheid, oorzaak van gehechtheid aan het geloof dat het streven naar geluk via objecten blijvend vrede kan brengen, vernietigen.
2. Deze bespreking die het onderscheid tussen het zelf en het niet-zelf ontvouwt wordt aangegaan ten behoeve van een helder begrip bij hen wier harten gezuiverd zijn middels dienstverlening aan de voeten van de goeroe.
3. De objecten van zintuiglijke kennis (geluid, zicht, smaak, tast en geur) die in de waakstaat worden waargenomen hebben verschillende eigenschappen maar het bewustzijn ervan is één.
4. In de droomstaat zijn de waargenomen objecten voorbijgaand; in de waakstaat lijken ze blijvend. Maar het bewustzijn dat beide kent, de droomstaat en de waakstaat, is hetzelfde.
5. Bij het ontwaken uit een diepe slaap herinnert men zich bewust de afwezigheid van waarneming van objecten. Vermits men zich alleen vooraf waargenomen objecten herinnert, is het duidelijk dat men in diepe slaap een gebrek aan kennis van objecten ervaart.
6. Het niet weet-hebben van objecten is het object van bewustzijn in diepe slaap. Het bewustzijn van objecten in de waak- en droomstaat en het bewustzijn van een gebrek aan objecten in diepe slaap zijn hetzelfde (bewustzijn).
7. Bewustzijn is onveranderlijk doorheen alle cycli van tijd en in verleden, heden en toekomst. Anders dan de zon, komt bewustzijn niet op of gaat niet onder. Het is nooit geboren. Het sterft niet. Het is zelf-onthullend.
8. Dit bewustzijn is het zelf van alle wezens. Zijn aard is gelukzaligheid want het is terwille van het zelf dat mensen eeuwig willen leven en wensen om nooit te sterven.
9. Anderen worden geliefd omwille van het zelf, maar het zelf is geliefd om niets anders. Daarom is de liefde voor het zelf de hoogste.
10. De Schriften stellen **door middel van redenering** vast dat het individuele zelf en het onpersoonlijke zelf van nature bewustzijn, bestaan en gelukzaligheid zijn. De Upanishaden onderwijzen dat het individuele en het onpersoonlijke zelf één zijn.
11. Als het niet helemaal helder is dat het zelf grenzeloos geluk is, zal er geen intense liefde voor zijn. Is het wel geweten, dan is er geen aantrekking tot wereldse objecten omdat alle liefde daar naar toe gaat. Het is moeilijk te zeggen dat het zelf ofwel compleet gekend is ofwel compleet niet-gekend.
12. Bijvoorbeeld, de stem van één kind in een koor gaat op in de simultaan klinkende stemmen van de andere kinderen. De gelukzaligheid van het zelf wordt gemakkelijk versluierd door de kleine dagelijkse momenten van geluk die zich voordoen wanneer gewenste objecten worden verkregen.
13. Ervaring van alledaagse objecten leidt tot de conclusie dat zij zelf-bestaand en zelf-onthullend zijn. Een obstakel, blindheid bijvoorbeeld, verhindert de aanneming van het zelf-bestaan en zelf-onthulling van objecten.
14. Het universele obstakel voor het herkennen van jezelf als bewustzijn is beginloze Onwetendheid ...(Maya).
15. Natuur (prakriti), samengesteld uit Sattva, Rajas en Tamas, is een subtiele inerte vorm van bewustzijn die in staat is om bewustzijn te reflecteren. Het bestaat in twee soorten.
16. Als het sattvisch element zuiver is, is prakriti gekend als Maya.
17. Het individueel belichaamd zelf is schijnbaar geconditioneerd door Avidya (Sattva vermengd met Rajas en Tamas). De Jiva heeft veel facetten en is complex door de vele mogelijke combinaties van Sattva, Rajas en Tamas en de Vijf Lagen(Kosha's), die elk op zich bestaan uit veel onderdelen. Niet-weethebben van het zelf (Avidya) wordt het Causaal Lichaam genoemd. De Jiva die zich met het Causaal Lichaam identificeert wordt Prajna genoemd.

18. Door de wil van bewustzijn in de vorm van Ishvara en ten behoeve van het ervaren van Prajna ontstonden de vijf subtiële elementen (Ruimte, Lucht, Vuur, Water en Aarde) vanuit dat deel van Prakriti waarin Tamas overheerst.
19. Uit het Sattvische deel van elk van de vijf subtiële elementen van Prakriti ontstonden op hun beurt de vijf zintuigen: horen, voelen, zien, smaak en reuk.
20. Het orgaan voor innerlijke ervaring ontstond uit een combinatie van de Sattvische delen van de vijf subtiële elementen. Het wordt Subtiel Lichaam genoemd, Antakharana. Het Antakharana functioneert op twee manieren: het twijfelt en het bepaalt. In zijn functie van 'twijfelen' wordt het Mind (Manas) genoemd. Zijn bepalende, onderscheidende functie wordt intellect (Buddhi) genoemd.
21. Uit het Rajas deel van de vijf elementen ontstonden op hun beurt de organen van actie: spraak, handen, voeten, anus en seks.
22. Prana, de Vitale Lucht, ontstond uit het Rajas deel van de vijf subtiële elementen (Tanmatras). Prana deelde zich in de vijf fysiologische functies: adem (Prana), uitscheiding (Apana), assimilatie (Samana), circulatie (Nyana) en het vermogen om ongewenste objecten uit te scheiden. Het scheidt het Subtiële Lichaam van het Grofstoffelijk Lichaam op het ogenblik van het overlijden (udana).
23. De Vijf Zintuigen, de Vijf Organen voor Actie, de Vijf Vitale Luchten, Mind en Intellect en Ego tezamen vormen het Subtiële Lichaam.
24. Als Prajna, de Jiva, zich identificeert met een individueel Subtiel Lichaam wordt het Taijasa, "De Stralende" of de dromer genoemd. Identificeert Ishvara zich met alle subtiële lichamen dan is het gekend als Hiranyagarbha, "Het Gouden Ei."
25. Ishvara ziet alle subtiële lichamen als zichzelf. Taijasas zijn enkel met zichzelf geïdentificeerd. Zij zien verschillen.
26. Om de individuele Jiva's te voorzien van objecten om te genieten en om hun lichamen geschikt te maken om te genieten, laat bewustzijn, als Ishvara, elk van de subtiële elementen een gedeelte met elk van de andere subtiële elementen delen.
27. Door ieder subtiel element in twee gelijke helften te delen en één ervan opnieuw in vier gelijke delen, mengde Ishvara de subtiële elementen zo dat de resulterende grofstoffelijke elementen de helft van hun originele natuur zou bevatten en een-achtste deel van elk van de andere vier.
28. Uit deze samengestelde elementen ontstond het kosmische ei en daaruit evolueerden alle werelden, de ervaringsobjecten en de lichamen waarin ervaring plaats heeft. Als Hiranyagarbha zich identificeert met het geheel van Grofstoffelijke Lichamen noemen wij het Vaisvarana. Als Taijasa zich identificeert met de Grofstoffelijke Lichamen van dieren, mensen of goden kennen we het als Vishwa.
29. Vishwas, Jiva entiteiten in de waak-staat, zien alleen externe objecten en zijn verstoken van kennis van hun ware aard. Daarom verrichten ze handelingen met het oog op resultaten waarvan ze geloven dat ze hen gelukkig zullen maken. Zij doen graag.
30. Zij gaan van geboorte naar geboorte als insecten die worden uitgebroed en in een rivier vallen. Zij zwiepen van de ene draaikolk in de andere door samsara's rusteloze stromingen, en vinden nooit rust.
31. Als hun goede daden vrucht dragen genieten ze van tijdelijke rust, alsof ze door een vriendelijk persoon uit de rivier werden gehaald en op de oever gezet.
32. Evenzo ontvangen individuen, gevangen in de draaikolk van samsara, soms onderwijs van een leraar die het zelf heeft gerealiseerd en, onderscheid makend tussen het zelf en de Vijf Lagen, bereiken zij de opperste gelukzaligheid van bevrijding.
33. De Vijf Lagen van het zelf zijn: Voedsel(fysiek lichaam), Vitale Lucht, Mind, Intellect en Geluk. Hiermee geïdentificeerd vergeet het schijnbaar zijn ware aard en is schijnbaar onderworpen aan het rad van geboren worden en sterven.

34. Het Grofstoffelijk Lichaam is gekend als Annamayakosa of Voedsel-Laag. Het deel van het Subtiel Lichaam dat is samengesteld uit de Vijf Vitale Luchten en de Vijf organen voor actie wordt Pranamayakosa of Laag van Vitale Luchten genoemd.

35. De twijfelende mind en Vijf Organen van Kennis vormen de Manomayakosa, de Mind Laag. Het Intellect en de Inanindriyas vormen de Vignanamayakosa, de Intellect Laag. Zij ontwikkelen zich uit Sattva.

36. Onzuiver Sattva, wat het Causaal Lichaam vormt – geluk en andere mentale modificaties in zaadvorm (vrittis) – wordt Anandamayakosa of Laag van Geluk(zaligheid) genoemd. Als het zelf zich identificeert met de verschillende Lagen lijkt het alsof het de eigenschappen aanneemt van de Laag waarmee het zich identificeert.

37. Door het onveranderlijke zelf te onderscheiden van de altijd-veranderende Vijf Lagen, kan men de aard van het zelf realiseren met en zonder de Lagen.

38. Het fysieke lichaam, aanwezig in de waakstaat en afwezig in de droomstaat, is geen constante factor maar het getuigende element, puur bewustzijn, is aanwezig in beide en is daarom een onveranderlijke factor.

39. Op dezelfde wijze bestaat het Subtiel Lichaam niet in diepe slaap maar Bewustzijn is getuige van deze staat, dus is het Subtiel Lichaam de niet constant en het zelf de constante factor.

40. Gebruik makend van het Subtiel Lichaam onderscheidt men de Vijf Lagen, die het resultaat zijn van de Drie Guna's, van het zelf.

41. In de nirvikalpa samadhi staat bestaat het microscopisch Causaal Lichaam niet, dus is dit een inconstante factor. In Nirvikalpa Samadhi bestaat het zelf als het getuigend bewustzijn en daarom is het onveranderlijk.

42. Zoals de kern van het munja gras uit zijn bedekkende lagen kan gehaald worden, zo kan het zelf door redenering worden onderscheiden van de drie lichamen of Vijf Lagen. Het wordt dan herkend als ongeconditioneerd bewustzijn.

43. Zo wordt de identiteit van bewustzijn en Jiva aangetoond door redenering. Deze identiteit wordt in de heilige schriften onderwezen in zinnen als 'Jij bent Dat'. De methode voor zelf-realisatie gaat door middel van het elimineren van variabele attributen.

44. Het zelf, bewustzijn, wordt de materiële en efficiënte oorzaak van de wereld wanneer het geassocieerd wordt met die aspecten van Maya waarin respectievelijk Tamas en Sattva overheersen.

45. Als het zelf onder de betovering is van Avidya, Onwetendheid, dan associeert het zich met Rajas en Tamas en wordt het een Jiva, zijn wensen najagend door middel van uiteenlopende activiteiten. 'Jij' in de stelling 'Jij bent Dat' verwijst naar de Jiva.

46. Als de Drie Guna's worden verworpen als schijnrealiteiten, blijft alleen het zelf over. De aard van het zelf is bestaan, bewustzijn, geluk(zaligheid). Dit wordt onthuld door de vaststelling 'Jij bent Dat'.

47. In de zin 'Dit is die Devadatta', verwijzen 'dit' en 'die' naar verschillende tijden, plaatsen en omstandigheden. Worden de bijzonderheden van 'dit' en 'die' weggelaten dan blijft Devadatta over als hun gemeenschappelijke basis.

48. Evenzo, als de schijnbaar conditionerende toevoegsels, Maya en Avidya, worden weggenomen, dan blijft alleen het zelf over. De aard van het zelf is bestaan, bewustzijn en geluk.

Verzen 49 tot 52 zijn weggelaten.

53. De betekenis van de identiteit van het individuele zelf (Jivatman) en het grenzeloze zelf (Paramatman) begrijpen door contemplatie van de grootse uitdrukking "Jij bent Dat" wordt shravana genoemd. De logische misvattingen elimineren, voortgebracht door de schijnbaar tegenstrijdige aard van de werkelijkheid, wordt mananam genoemd.

54. Als shravana en manana resulteren in een rotsvaste overtuiging dat het zelf grenzeloos is, wordt het nididhyasana genoemd, solide heldere kennis (samyak darshanam), wat synoniem is voor vrijheid van onzekerheid, niet-compleetheid, enz.

55 tot 58. Als de mind langzaam de idee "Ik mediteer," laat varen, en versmolten is met het zelf alleen wordt hij standvastig als een vlam in een tochtloze ruimte. Ook al is er in deze samadhi geen bewustzijn van een meditator en het object van meditatie, het bestaan van de versmolten mind wordt afgeleid nadat men terug uit samadhi komt. De mind blijft op het zelf gericht in de staat van samadhi als resultaat van een wils-inspanning, geholpen door de in vorige levens verworven verdiensten en sterke indrukken (vasana's) die gecreëerd zijn door de constante inspanningen om samadhi te bereiken.

59. Als gevolg van nirvikalpa samadhi worden ontelbare resultaten van acties...opgestapeld in deze wereld zonder begin in dit en vorige levens (vasana's)...vernietigd, en de dharma die zelf realisatie bevordert, groeit.

60. Yogaspecialisten noemen deze samadhi een regenwolk van dharma (punyam) omdat ze talloze douches van de gelukzaligheid van dharma uitstort.

61. Het netwerk van verlangens wordt vernietigd en de opgestapelde verdiensten en tekorten worden door deze samadhi volledig uitgeroeid.

62. Dan bevrijdt de grootse vaststelling 'Jij bent Dat' je van alle twijfels over je aard en wekt directe realisatie van het zelf – dat voordien indirect gekend was.

63. De kennis van bewustzijn, indirect verkregen via de Goeroe die de betekenis van 'Jij bent Dat' onderwijst, verbrandt alle vasana's die voor het bereiken van zelf kennis actief waren.

64. De directe realisatie van zelf-kennis verkregen via het onderricht 'Jij bent Dat' is als een verschroeiende zon die de duisternis van zelf-onwetendheid...de wortel van het rad van wedergeboorte... verdrijft.

65. Aldus wordt iemand die het zelf onderscheidt van de Vijf Lagen en de mind op het zelf concentreert volgens de aanwijzingen van het onderricht, vrij van de banden van herhaalde geboorte en dood en bereikt direct ultieme gelukzaligheid.

II. DE DIFFERENTIATIE VAN DE VIJF ELEMENTEN – PRACHTIGE INTELLIGENTE ONWETENDHEID

1. De Upanishaden zeggen dat het zelf non-duaal is en dat het gekend kan worden door het te onderscheiden van de Vijf Elementen. We zullen dit proces nu in detail bespreken.

2. De kenmerken van de Vijf Elementen zijn geluid, tast, kleur, smaak en geur. Het aantal kenmerken van de Vijf Elementen is successievelijk één, twee, drie, vier en vijf.

3. Geluiden ontstaan in Ruimte en daaruit leiden we af dat het kenmerk van Ruimte geluid is. Wanneer Lucht beweegt maakt hij een ruisend geluid en bij aanraken voelt hij warm noch koud. Vlammen maken een knetterend geluid.

4. Vuur is heet en heeft een rode kleur. Water maakt een kabbelend geluid, voelt koud bij aanraken, is kleurloos en smaakt zoet.

5. De Aarde maakt een rommelend geluid, voelt hard bij aanraken, komt voor in bont geschakeerde kleuren en smaakt zoet, zuur en zo meer.

6. De Aarde verspreidt aangename en onaangename geuren. Aldus zijn de kenmerkende eigenschappen van de vijf elementen opgenoemd.

7. **De vijf eigenschappen worden gekend door de vijf zintuigen.** De organen (indriyam) behoren tot het onzichtbare Subtiel Lichaam. De zintuigen (golakam) bevinden zich in het waarneembaar Grofstoffelijk Lichaam.

8. De vijf zintuigen functioneren middels de grofstoffelijke organen: de oren, de huid, de ogen, de tong en de neus. De zintuigen zijn subtiel; hun aanwezigheid wordt afgeleid van hun functies. Zij bewegen meestal naar buiten.

9. Maar soms horen we de geluiden van onze in- en uitademing en we horen een zoemend geluid als onze oren verstopt zijn. We voelen een interne sensatie van warm en koud bij het doorslikken van water en voedsel.
10. Met gesloten ogen zien we de afwezigheid van licht binnenin, en bij het oprispen ervaren we smaak en geur. Zo **brengen de zintuigen de ervaring van dingen** in het fysieke lichaam voort.
11. Menselijke handelingen kunnen in vijf hoofdgroepen geclassificeerd worden: spreken, grijpen, bewegen, uitscheiden en seksuele omgang.
12. De vijf soorten actie worden uitgevoerd door vijf actie-organen – de mond (spraak, smaak), de handen (grijpen), de voeten (voortbeweging), de anus (uitscheiding) en de genitaliën (voorplanting).
14. **De mind onderzoekt de voor- en nadelen van door de zintuigen waargenomen objecten.** Sattva, Rajas en Tamas zetten de mind aan tot het ondergaan van uiteenlopende wijzigingen.
15. Niet-gehechtheid, vergeving, mildheid, vrijgevigheid enz., zijn het effect van de invloed van Sattva. Verlangen, kwaadheid, gierigheid, inspanning, enz. zijn het effect van de invloed van Rajas.
16. Lethargie, verwardheid, slaperigheid, uitstelgedrag enz. zijn het effect van de invloed van Tamas. Is sattva werkzaam dan worden verdiensten opgebouwd, is rajas werkzaam dan wordt verlies geleverd.
17. Tamas in werking levert verdienste noch verlies...maar het leven wordt verspild.
18. Het ego,(ahamkara) of ik-gedachte, is het instrument dat de modificaties van de mind in daden omzet.
19. Het is evident dat de duidelijk waarneembare zintuigprikkelers worden veroorzaakt door de Vijf Elementen. Met de hulp van teksten uit de Schriften en redenering kan men vaststellen dat de subtiele elementen aan de basis liggen van de zintuigen en de mind.
20. In de hierna volgende Upanishad tekst wordt met 'dit' (idam) verwezen naar gelijk wat wordt waargenomen met de zintuigen, wat wordt ervaren met de actie-organen en wat wordt gekend door middel van de mind en het intellect.
21. "Voor dit alles werd geschapen was er enkel non-duaal zijn, alleen, één zonder een tweede. Er was naam noch vorm." – Chandogya Upanishad.
22. Verschillen zijn van drieërlei aard: 1) De verschillen binnenin een object. 2) De verschillen tussen leden van dezelfde klasse. 3) De verschillen tussen twee klassen, soorten bijvoorbeeld.
23. De twijfel kan opkomen dat het zelf, de ene en enige werkelijkheid, ook verschillen zou kunnen hebben. Maar alle verschillen in de drie werelden (Grofstoffelijk, Subtiel en Causaal) worden door de Upanishaden opgeheven met de woorden: "Dit alles is het non-duale zelf."
24. Er kan geen twijfel over bestaan dat bewustzijn, het zelf, de ene en enige realiteit, geen delen heeft. Aangezien 'schepping' slechts de verschijning is van namen en vormen – kunnen delen niet bestaan voor 'schepping'.
25. Daarom is het zelf, grenzeloos bewustzijn, zonder delen, net als ruimte, en er bevinden zich daarin geen verschillen.
26. Het verschil tussen objecten van dezelfde klasse geldt niet voor bewustzijn omdat er niets anders bestaat. Het ene object verschilt van het andere op basis van zijn naam en vorm daar waar het zelf zonder naam en vorm is.
27. Vermits niet-bestaan niet bestaat, kan het niet als een argument gebruikt worden om het bestaan van het zelf te ontcrachten.
28. Het werd door Geschriften vastgesteld dat het zelf (sat) non-duaal is.
- Verzen 29-39 zijn weggelaten.
40. Wat overblijft nadat de Lagen zijn ontkend is een onbeweeglijk en ongrijpbaar, ongenoemd, onnoembaar, onmanifest, schijnbaar onbepaald alles-doordringend ruimte-achtig iets, voorbij licht en donker.

Verzen 41-42 zijn weggelaten.

43. Tijdens de slaap lossen alle objecten en de ervarende entiteit zelf op en toch blijf ik achter als puur bestaan. Ik slaap want ik weet dat ik gelukkig besta voorbij tijd en ruimte en denken. En er zijn momenten waarin de mind vrij is van dualiteit. Er zijn dan geen gedachten om hem schijnbaar te verdelen en toch ben ik gelukkig zonder gedachten en mijn bestaan is niet gelokaliseerd. Dan ben ik geen kenner. Ik ervaar mezelf zonder de hulp van een mind. Bovendien ervaar ik mezelf als de 'stilte,' of de 'ruimte,' tussen gedachten.

Bezwaar: Tijdens stilte ervaren wij geen puur bestaan, we ervaren nietsheid.

44. Het zelf, puur bestaan, kan ervaren worden wanneer al de activiteiten in het Subtiel Lichaam ophouden. Wat op dat ogenblik wordt ervaren is niet 'niets' want men kan niet bewust zijn van 'niets'. Ofwel ben jij je bewust van dingen...in welk geval jij bewustzijn bent, ofwel, in de afwezigheid van dingen, ben jij bewust van bewustzijn. Als je bewust bent van bewustzijn, ben je bewustzijn.

45. Bezwaar: OK, ik accepteer je argument. Echter, de nietsheid gedachte en de bestaans-gedachte zijn niet aanwezig in stilte. Je hebt gedachten nodig, een middel voor kennis, om het bestaan van zuiver bestaan/bewustzijn te bewijzen.

46. Gedurende de slaap ben ik puur, gelukzalig bewustzijn aan het ervaren tot het Subtiel Lichaam actief wordt en gedachten en emotionele transacties aanvangen. Evenzo bestond puur, gelukzalig bewustzijn voor Maya/Ishvara verscheen.

47. Net zoals je vuur niet kan scheiden van zijn vermogen te branden, is er in bewustzijn een kracht, Maya Shakti, die compleet afhankelijk is van bewustzijn. Ze kan niet direct gekend worden maar kan wel afgeleid worden uit haar effecten.

48. Men kan niet zeggen dat Maya 'niets' is, omdat nietsheid een concept is, een effect van Maya. Een effect kan niet identiek zijn met zijn oorzaak, omdat de oorzaak subtieler is dan het effect. Maya is noch niet-bestaan (asat) noch bestaan (sat, bewustzijn) maar iets helemaal anders.

49. De merkwaardige aard van Maya komt ter sprake in een Upanishad. Daarin wordt gezegd: "Voor de schepping was er noch bestaan noch niet-bestaan maar er was 'duisternis'," waarmee Maya bedoeld wordt. Dit betekent niet dat Maya onafhankelijk van het zelf bestaat, maar dat het om het even welke graad van werkelijkheid die ze heeft, ontleent aan het zelf.

50. Vandaar, net als nietsheid is Maya geen zelfstandige entiteit. In de schijnbare werkelijkheid worden Jiva's ook niet als verschillend van hun bekwaamheden beschouwd.

51 tot 53. Bezwaar: Hoe kan je Shakti niet meerekenen? Het maakt een verschil. Mensen met veel energie hebben een succesvoller leven. Geactualiseerde energie is echt.

54. Het vermogen van de aarde om potten te produceren is niet overal van toepassing, maar enkel op die plaatsen waar klei is. Maya werkt niet op het hele zelf, maar slechts op een klein deel ervan.

55 tot 57. De Schriften doen volgende vaststellingen: "Schepping is slechts een kleine fractie van de immense grenzeloosheid van bewustzijn. De rest is zelf-onthullend, het is niet afhankelijk van Maya om zichzelf te openbaren. De wereld wordt ondersteund door een klein deel van het zelf. Het zelf doordringt de wereld aan alle kanten en strekt zich uit tot tien vingers daar voorbij."

58. Ook al is het zelf een geheel zonder delen, de Upanishad spreekt over delen om zijn non-duale aard makkelijker begripbaar te maken voor iemand die gewoon is om in dualistische termen te denken.

59. Met bewustzijn als zijn substraat creëert Maya de objecten van de wereld, zoals een kunstenaar veelkleurige tekeningen maakt op een wit doek.

De Evolutie van de Elementen

60. Het eerste product (vikara) van Maya is Ruimte. Ruimte levert een veld waarin objecten en wezens in het bestaan kunnen komen, kunnen groeien en sterven. Ruimte accomodeert. Ruimte is geen zelfstandig principe maar ontleend zijn bestaan aan bewustzijn, zijn substraat.

61. *De aard van bewustzijn, het zelf, is bestaan. Er is geen Ruimte in.*

62. *Het kenmerk van Ruimte is geluid. Bewustzijn is geluidloos want er is niets anders dan dat. Voor geluid, dualiteit, is wrijving nodig. Aldus heeft Ruimte twee kenmerken, geluid en bestaan, terwijl bewustzijn enkel bestaan is.*

De Omkering

63. *Maya's vermogen projecteert Ruimte op het zelf door een schijnbare dualiteit te scheppen en de relatie tussen bestaan en de objecten die er in verschijnen om te keren.*

65 tot 66. *Het is algemeen bekend dat een juist begrip, ontstaan middels een geldige methode voor kennis, de dingen toont zoals ze zijn en dat een projectie maakt dat ze anders schijnen te zijn dan wat ze zijn. Nu volgt het onderricht over Ruimte.*

68. *Bestaan/Bewustzijn is de substantie van Ruimte. Het doordringt Ruimte maar Ruimte doordringt het niet omdat Ruimte minder subtiel is. Ruimte doordringt de elementen die er vervolgens uit ontwikkelen. Wanneer, door middel van redenering, Ruimte wordt gescheiden van bewustzijn, verdwijnt Ruimte en wordt beroofd van het vermogen om objecten te accommoderen.*

70. *Er zijn twee types niet-bestaan: 1) Niet voorkomend niet-bestaan – de hoorn van een konijn, bijvoorbeeld. 2) Verschijnend niet-bestaan – een slang in een koord.*

71. *Bezwaar: Hoe is dit mogelijk? Eigenlijk vraagt u ons om twee te erkennen als één, dualiteit als non-dualiteit.*

72-73. *Bezwaar: Ik begrijp dit duidelijk terwijl het wordt uitgelegd, maar ik zie niet hoe dit op andere momenten kan toegepast worden. Ik ben niet in staat om de voordelen van deze wijsheid hieruit te destilleren. Wat moet ik doen? Ik heb zelf-kennis, maar ze is niet stabiel.*

74. *Meditatie zal geen ervaring voortbrengen die non-dualiteit bewijst en deze kennis valideert.*

75. *Ruimte toont zich aan mij, bewustzijn, en wordt onthult in mijn licht. Bewustzijn onthult zich eeuwig aan mij omdat ik bewustzijn ben en ik ben altijd aanwezig.*

76. *Als de discriminatie-vasana genoeg door constante oefening gevoed is, kijkt de verlichte verwonderd naar de overtuiging van het werelds individu als zou de wereld i.c. Ruimte echt zijn.*

77. *Wanneer men er vast van overtuigd is dat Ruimte en het zelf niet hetzelfde zijn dan moet men de andere elementen van het zelf onderscheiden door middel van dezelfde logica.*

78. *Bewustzijn is al-doordringend. Maya is afhankelijk van bewustzijn en is meer begrensd dan bewustzijn maar minder begrensd dan haar effecten, i.c. Ruimte en de elementen die zich uit Ruimte ontwikkelen. Lucht is meer begrensd dan Ruimte omdat het een effect is van Ruimte maar meer doordringend dan Vuur dat er uit voortkomt. Enz.*

79. *De eigenschappen van Lucht zijn: vermogen om vocht te absorberen, waarneembaarheid door aanraken en het vermogen om te bewegen. Bestaan en de eigenschappen van Maya en Ruimte vindt men ook terug in Lucht.*

80. *Als we zeggen dat Lucht bestaat, bedoelen we dat hij dat doet bij de gratie van het non-duaal principe, bestaan. Wordt bestaan onttrokken aan Lucht, dan blijft in Maya alleen het potentieel concept 'Lucht' over. Geluiden die in Lucht worden waargenomen behoren tot Ruimte, die hem doordringt. Geluid is de eigenschap van Ruimte.*

81. *Wat 'echt' is in Lucht is bestaan. (Zijn bestaan is ontleend aan bewustzijn. Lucht wordt niet-bestaan indien gescheiden van bewustzijn.) De andere geleende eigenschappen van Lucht, geluid bijvoorbeeld, zijn schijnbaar echt. Door middel van redenering en contemplatie de schijnbare werkelijkheid van Lucht inzien, geeft het foute denkbeeld op dat hij echt is.*

87. Pas dezelfde discriminatie toe op het element Vuur. Het is minder doordringend dan Lucht. Water en Aarde zijn op hun beurt minder doordringend. Vuur is een superimpositie, d.w.z. het evolueert uit, Lucht.

88. Vuur is gevormd uit negentig procent Lucht, en op deze wijze is elk element tien procent minder doordringend dan het voorgaande. Dit is de traditionele theorie zoals beschreven in de Purana's.

89. Hitte, licht en kleur zijn de specifieke eigenschappen van Vuur, naast de eigenschappen van Maya, Ruimte, Lucht en bewustzijn. Vuur kan men horen, voelen en zien. Begrijp door middel van onderzoek dat de eigenschappen van Vuur alleen schijnbaar echt zijn.

91. Zorg dat je de voorgaande onderzoeken middels luisteren (Shravanam) en denken (Mananam) geïnternaliseerd hebt voor je begint met onderscheiden van Water van bestaan/bewustzijn. Water ontwikkelt zich uit en is weer tien procent minder doordringend dan Vuur.

92. Zijn schijnbare realiteit los van bestaan, i.c. zijn waarneembaarheid via de zintuigen voor horen, aanraken en zien, is respectievelijk afgeleid van Maya, Ruimte, Lucht en Vuur. Zijn specifieke eigenschap is smaak.

93. Vermits de schijnbare realiteit van Water, beschouwd los van bestaan, aldus bepaald is, kunnen we Aarde bestuderen...Aarde is tien procent minder wijds/uitgestrekt dan Water.

94. Aarde bestaat. Ze ontleent haar bestaan aan bestaan/bewustzijn. Los daarvan, is ze waarneembaar voor de zintuigen voor horen, aanraken, zien en proeven. Haar specifieke eigenschap is ruiken. Haar verschil met bewustzijn is duidelijk, haar realiteit iets minder.

95. Nu beschouwen we de Kosmos (Baudika Prapancha). De eerste is Bramandam, het kosmisch "ei". Het is elliptisch van vorm. Het is een-tiende minder wijds dan het Aarde element. Het bestaat in het midden van het Aarde element.

96. De kosmos omvat de zeventien werelden en de lichamen die passen bij elke wereld. De Jiva's genieten van/in de wereld waarin ze zich bevinden ten gevolge van de wet van karma.

97. Als de Kosmos wordt afgescheiden van het bestaan dat hem ondersteunt, worden alle werelden en alle objecten gereduceerd tot verschijningen (mithya).

Geconditioneerde Superimpositie is Bevrijding

98. Het maakt niet uit of men doorgaat met het ervaren van de wereld, eens men begrijpt dat hij mithya is. Alle werelden bestaan in de lagere orde van de ene werkelijkheid en Ik, de observerende niet-ervarende getuige, bevind mij in de hogere orde van de werkelijkheid.

99. Wanneer zich in de mind een diepe indruk (jagan mithya vasana) heeft gevormd over de schijnbare aard van Maya, de elementen en hun afleidingen, wordt de kennis over de aard van het zelf permanent.

100. Wij kunnen ons vinden in om het even welke classificatie van objecten in uiteenlopende filosofieën, daar ze allemaal mithya zijn.

101. Vedanta houdt zich uitsluitend bezig met twee essentiële categorieën: satya en mithya. Klaag je dat we de wereld van dualiteit negeren of buiten beschouwing laten, dan vragen wij ons af waarom jij non-dualiteit negeert.

102. Het inzicht in de relatie tussen satya en mithya moet vanzelfsprekend worden. Als "Ik ben bewustzijn" en "Ik ben het lichaam niet" dezelfde betekenis hebben, dan ben je bevrijd tijdens het leven. Helder weten is bevrijding terwijl je leeft.

103 tot 105. Met betrekking tot een bevrijd persoon, zeggen de schriften: "Als dualiteit verdwijnt als resultaat van 'het zelf onderscheiden van de elementen', dan verblijft de persoon-van-stabiele-wijsheid in bewustzijn als bewustzijn. Hij is vrij van 'wedergeboorte', van her-identificatie met angst en verlangen als die in zijn mind ontstaan, omdat de vasana's die wedergeboorte veroorzaken geneutraliseerd zijn door het weten 'Ik ben bewustzijn'. Hij vergeet niet wie hij is als het lichaam sterft."

106. De bevrijde persoon wordt niet geraakt door waanvoorstellingen en hij is bewustzijn, om het even of het lichaam gezond sterft of in ziekte, in meditatie of krampachtig in doodsangst, bewust of onbewust.

107. Men kent zijn naam in de waakstaat en men verliest die kennis tijdens de droom en diepe slaap, maar de kennis komt terug bij het ontwaken. Op dezelfde wijze gaat zelf-kennis nooit verloren.

108. De kennis van bewustzijn op basis van het Vedanta onderricht, kan niet terzijde geschoven worden want er is geen bewijs dat ze tegenspreekt.

109. Daarom wordt de kennis van non-duale Realiteit, gevestigd door middel van Vedanta niet teniet gedaan, hoe men de zin "in het laatste ogenblik" ook interpreteert. Het onderscheiden van de vijf elementen van bewustzijn verzekert blijvende vrede.